

УДК 37.37.01

**НЕКАТОРЫЯ ПРАБЛЕМЫ ФІЗІЧНАГА ВЫХАВАННЯ І
РАЗВІЦЦЯ СТУДЭНЦКАГА СПОРТУ ВА ЁСТАНОВАХ
ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

¹В.У. Грыгарэвіч, ²С. К. Гарадзілін, ³М. І. Прыступа, ⁴П. У. Сняжыцкі

¹УА “Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт” (Рэспубліка Беларусь, 230009, г. Гродна, вул. Горкага, 80, e-mail: sport-grsmu@mail.ru)

²УА “Гродненскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы” (Рэспубліка Беларусь, 230025, г. Гродна, вул. Э. Ажэшка, 40, e-mail:kaf_teorfizkult@grsu.by)

³УА “Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А. С. Пушкіна, Рэспубліка Беларусь, г. Брэст, e-mail:212730@list.ru)

⁴УА “Гродзенскі дзяржаўны аграрны ўніверсітэт” (Рэспубліка Беларусь, 230000, г. Гродна, вул. Церашковай, 28, e-mail:kfik@ggau.by)

Анатацыя. У артыкуле аналізуецца стан і праблемы фізічнага выхавання ва ўстановах вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе, раскрываюцца супярэчнасці паміж масавым спортам і спортам вышэйшых дасягненняў.

Ключавыя словы: установы вышэйшай адукацыі, фізічнае выхаванне, студэнцкі спорт.

**SOME PROBLEMS OF PHYSICAL EDUCATION AND
DEVELOPMENT OF STUDENT SPORTS IN INSTITUTIONS OF
HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF BELARUS**

¹V.V. Grigorevich, ²S.K. Gorodilin, ³N.I. Pristupa, ⁴P.V. Snezhitsky

¹EI “Grodno State Medical University”, Belarus Grodno, 230009, 80 Gorky st. e-mail: sport-grsmu@mail.ru

²EI “Grodno State University named after Yanka Kupala”, Belarus, Grodno, 40 E. Ozheshko st., e-mail: kaf_teorfizkult@grsu.by

³EI “Brest State University named after A.S. Pushkin”, Belarus, Brest, e-mail: 212730@list.ru

⁴EI “Grodno State agrarian University” (Belarus, Grodno, 230008, 28 Tereshkova st., e-mail: kfik@ggau.by)

Summary. The article analyzes the state and problems of physical education in higher education institutions of the Republic of Belarus at the present

stage, reveals the contradictions between mass sports and sports of higher achievements.

Key word: institutions of higher education, physical education, student sports.

Актуальнасць. Адною з асноўных праблем у выкладанні дысцыпліны "Фізічная культура" ва ўстановах вышэйшай адукацыі (УВА) з'яўляецца павышэнне матывацыі да заняткаў фізічнай культурай у студэнтаў, устойлівае фарміраванне здаровых каштоўнасцяў фізічнага выхавання для моладзі.

Разам з гэтым намаганні дзяржаўных органаў кіравання ў першую чаргу накіраваны на працу па развіццю студэнцкага спорту вышэйшых дасягненняў. На гэта нацэлены падрыхтоўка і ўдзел у спаборніцтвах сусветных Універсіяд, Рэспубліканскіх Універсіяд, чэмпіянатах свету і Еўропы сярод студэнтаў, Еўрапейскіх універсітэцкіх гульнях. Прэваліраванне каштоўнасцяў спорту знешняга спажывання ўступае ў супярэчнасць з масавым студэнцкім спортам, інакш кажучы, спортам ўнутранага спажывання.

Мэтай працы з'яўляецца аналіз стану фізічнага выхавання і развіцця студэнцкага спорту ва УВА Рэспублікі Беларусь.

Для гэтага выкарыстоўваліся наступныя метады даследавання: аналіз спецыяльнай літаратуры, дакументальных крыніц, сінтэз і абагульненне, сістэмны аналіз.

Вынікі даследавання і іх абмеркаванне. Фізічнае выхаванне і спорт у УВА Рэспублікі Беларусь рэгламентуюцца асноўнымі нарматыўна-прававымі дакументамі [1,2]. Артыкулам 32 Закона «Аб фізічнай культуры і спорце» прадугледжана «Фізічнае выхаванне навучэнцаў пры атрыманні вышэйшай адукацыі I ступені ў дзённай форме атрымання адукацыі з'яўляецца абавязковым на працягу ўсяго перыяду атрымання адукацыі і ажыццяўляецца ў форме навучальных заняткаў па вучэбнай дысцыпліне «Фізічная культура» у адпаведнасці з вучэбна-праграмнай дакументацыяй, адпаведнай адукацыйнай праграме на першых двух курсах ў аб'ёме не менш чатырох вучэбных гадзін у вучэбны тыдзень, на астатніх курсах – двух вучэбных гадзін у вучэбны тыдзень». Акрамя гэтага, прадугледжваецца ўключачь з трэцяга курсу факультатыўную вучэбную дысцыпліну, накіраваную на фізічнае выхаванне навучэнцаў, у аб'ёме не менш двух вучэбных гадзін у вучэбны тыдзень [2]. Варта прызнаць, што, не гледзячы на існуючую заканадаўчую базу не ўсе УВО яе выконваюць, спасылаючыся на

аб'ектыўныя прычыны. Гэта тычыцца перыяду навучання і аб'ёму заняткаў у тыдзень па дысцыпліне "Фізічная культура".

Важнай умовай фізічнага ўдасканалення студэнтаў з'яўляюцца матывацыі і магчымасці выбару формы заняткаў. Фарміраванне ўстойлівых матывацый да заняткаў фізічнай культурай за кошт уключэння ў навучальны працэс спартыўнага складальніка досыць шырока абмяркоўваецца ў навукова-педагагічнай супольнасці. Нягледзячы на ўяўную відавочнасць пераважнасці спорту ў навучальным працэсе, маецца шэраг праблем арганізацыйна-метадычнага толку: адсутнасць дастатковасці спартыўнай базы, вузкапрофільнай кваліфікацыі выкладчыкаў, неаднастайнасці тэхнікатактычнай падрыхтаванасці студэнтаў, асабліва ў спартыўных гульнях. Навучанне студэнтаў часцяком у дзве змены ў некаторых УВО таксама абцяжарвае арганізацыю фізічнага выхавання па спартыўных спецыялізацыях і перавагам. І часцей за ўсё зводзіцца да фармалізацыі дадзенага кірунку.

Універсітэцкі студэнцкі спорт таксама мае прынцыповыя праблемы, якія пастаянна знаходзяцца ў сферы дыскусій спецыялістаў [3,4]. З аднаго боку – гэта масавы спорт моладзі, а з другога – спорт вышэйшых дасягненняў, бо праводзяцца сусветныя і рэспубліканскія Універсіяды, іншыя спаборніцтвы, за дасягненні на якіх прысвойваюцца званні «майстар спорту Рэспублікі Беларусь» і «майстар спорту Рэспублікі Беларусь міжнароднага класа». Відавочна, што за час навучання ва УВА ў сучасным спорце немагчыма пераадолець шлях ад пачаткоўца да члена зборнай каманды Рэспублікі Беларусь для ўдзелу ў сусветных Універсіадах або да дасягнення звання "Майстар спорту". Для гэтага неабходна, каб у УВА паступалі выпускнікі сярэдняадукацыйных устаноў, якія прайшлі грунтоўную падрыхтоўку ў спецыялізаваных спартыўных установах.

Такія спартсмены, якія сталі студэнтамі, працягваюць трэніравацца або пераходзяць у прафесійныя клубы (па спартыўных гульнях часцей за ўсё) або цэнтрах алімпійскай падрыхтоўкі ў трэнераў, якія не маюць працоўных адносін з УВО, у пераважнай большасці. І такім чынам заслугі УВО ў спартыўных дасягненнях іх студэнтаў даволі апасродкаваны. Асабліва гэта ставіцца да студэнтаў завочнай, дыстанцыйнай формаў навучання. Такім чынам, назіраецца супярэчнасць паміж масавым спортам (унутрыўніверсітэцкім, рэгіянальным) і спортам вышэйшых дасягненняў (рэспубліканскія і сусветныя Універсіяды). Паміж імі адсутнічаюць заканамернасці аб пераходзе колькасці ў якасць, з прычыны чаго спартыўны клуб і

кафедры фізічнага выхавання і спорту губляюць матывацыю да спартыўнага самаўдасканалення.

Выснова. Выбар віду спорту або некалькіх відаў спорту, на якіх будзе грунтавацца спартыўны складнік фізічнага выхавання студэнтаў, залежыць, перш за ўсё, ад наяўнасці матэрыяльнай базы, кваліфікацыі педагагічных кадраў і матывацыі студэнтаў. У спорце высокіх дасягненняў для студэнтаў кіраўнічымі структурамі неабходна вызначыцца з яго мэтапакладаннем - для вонкавага або ўнутранага спахывання. І ад гэтага ўжо далей займацца змястоўным бокам працэсу.

ЛІТАРАТУРА

1. Кодекс Республики Беларусь об образовании: с изменениями и дополнениями по состоянию на 12 марта 2012г. – Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь, 2012. – 400 с.
2. О физической культуре и спорте: Закон Республики Беларусь от 4 янв. 2014 г. №125-3: в ред. от 9 янв. 2018г. №92-3 // Нац. центр правовой информ.Респ. Беларусь. – Минск, 2014.
3. Григоревич, В.В. Становление и развитие международного студенческого движения: анализ участия белорусских спортсменов / В.В. Григоревич, Н.И. Приступа // Мир спорта: ежеквартальный науч.-теор. журнал. – Минск: БГУФК. – 2013 - №2(51). – С. 3 – 11.
4. Приступа, Н.И. Студенческий спорт: состояние и перспективы развития на специальном факультете классического университета / Н.И. Приступа, В.В. Григоревич // Проблемы физической культуры населения, проживающего в условиях неблагоприятных факторов окружающей среды: материалы X междунар. науч.-практ. конф., Гомель, 3-4 окт. 2013г.: в 2 ч. / Гомель. гос. ун-т; редкол.: О.М. Демиденко [и др.]. – Гомель, 2013. – Ч. 1. – С. 106-108.

УДК 796.011.3:378.4:61

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕМЕНТОВ ФИТНЕСА НА ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЯХ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА» В УЧРЕЖДЕНИЯХ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ МЕДИЦИНСКОГО ПРОФИЛЯ

Т.Я. Карпович, А.М. Полещук, А.В. Кравчук, М.И. Лис
УО «Гродненский государственный медицинский университет»
(Республика Беларусь, 230009, г. Гродно, ул. Горького, 80; e-mail:
mailbox@grsmu.by)

Аннотация. В статье рассмотрены методические приемы применения элементов фитнеса на учебных занятиях по физической культуре со студентами медицинских специальностей.

Ключевые слова: фитнес, аэробика, функциональный тренинг, силовой тренинг, физическая культура, физическое воспитание студентов.